

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000670

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-02-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олефіренко Борис Анатолійович

2. Borys Olefirenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6652-9199

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Селекція і насінництво сільськогосподарських наук

Дата захисту: 15-04-2025

Спеціальність за освітою: Адміністративний менеджмент

Місце роботи здобувача: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., 08853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7846

Повне найменування юридичної особи: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., 08853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., 08853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Вплив абіотичних та антропогенних чинників на насінневу продуктивність пшениці твердої ярої.
2. The influence of abiotic and anthropogenic factors on seed productivity of durum spring wheat.

Реферат:

1. Уперше в умовах Лісостепу України встановлено характер впливу протруйників різної дії на показники початкової ростової активності сортів пшениці твердої ярої. Обґрунтовано ефективність застосування протруйників для передпосівної обробки насіння, що позитивно вплинуло на його посівні якості, підвищило польову схожість і життєздатність рослин, що в підсумку забезпечило збільшення врожайності досліджуваних сортів. Визначено, що використання протруйників сприяло покращенню посівних характеристик вирощеного насіння. Установлено, що внесення мінеральних добрив перед сівбою, а також підживлення пшениці твердої ярої у фази виходу в трубку та колосіння з додаванням мікродобрива позитивно впливало на врожайність, посівні якості та врожайні властивості насіння. Доведено ефективність використання фунгіцидів на IV, VII та IX етапах органогенезу пшениці твердої ярої, а також інсектицидів на VIII та IX етапах, що сприяло збільшенню врожайності, маси 1000 насінин, виходу кондиційного насіння та

підвищення енергії проростання і лабораторної схожості. Визначено особливості співвідношення часток впливу різних факторів дисперсії і їх взаємодій на формування урожайності сортів пшениці твердої ярої. Установлено рівень кореляції між комплексом показників посівних якостей і врожайних властивостей насіння. Виявлено значні відмінності між сортами пшениці твердої ярої за показниками теплостійкості насіння та морфологічними типами зародків. Удосконалено технологію вирощування насіння пшениці твердої ярої для умов Лісостепу України, яка сприяє збільшенню маси насіння, поліпшенню його посівних характеристик і врожайних властивостей. Встановлено, що застосування протруйників різної дії Тебузан Ультра, к.с. (0,2 л/т); Грінфорт Стар, т.к.с. (1,5 л/т) та Тіатрин, ТН (0,4 л/т) забезпечило підвищення показників посівних якостей насіння таких, як активність кільчення, енергія проростання та лабораторна схожість. Обробка насіння протруйниками сприяла зростанню польової схожості та рівня виживання рослин. Вищу польову схожість насіння відмічали у сорту МІП Магдалена, вона становила 82,6% у варіанті без обробки і 86,7–87,4% за протруювання. У сорту МІП Ксенія в контрольному варіанті польова схожість становила 80,9%, а за обробки протруйниками – 84,9–86,4%, у сорту МІП Перлина – 81,3 і 85,6–86,2% відповідно. Найвищу польову схожість отримано за обробки насіння досліджуваних сортів препаратом Тіатрин, ТН (0,4 л/т). Установлено, що передпосівне внесення N16P16K16 та N32P32K32, а також підживлення у фазі виходу в трубку і колосіння добривами Карбамід (8,0 кг/га) та Авангард Р Зернові (2,0 л/га) позитивно впливало на урожайність пшениці твердої ярої. Залежно від елементів технологій вирощування врожайність досліджуваних сортів пшениці твердої ярої підвищувалася на 0,26–0,59 т/га, порівняно з контрольним варіантом (3,20–3,30 т/га) без унесення добрив. Найвищу врожайність при використанні добрив забезпечив варіант живлення N32P32K32 + (Карбамід (8,0 кг/га) + Авангард Р Зернові (2,0 л/га)) на IV та VIII етапах органогенезу. Найбільший приріст урожайності сортів (0,54–0,59 т/га) відзначено при поєднанні цього фону з регулятором росту Брілон, РК (0,8 л/га), який вносили у фазі виходу в трубку та колосіння. Встановлено, що застосування добрив та регулятора росту сприяло підвищенню посівних якостей отриманого насіння, таких як активність кільчення, енергія проростання і лабораторна схожість. Вищі показники посівних якостей насіння (енергія проростання на рівні 93–95%, лабораторна схожість – 95–96%) відмічено у варіантах із внесенням у фазі виходу в трубку і колосіння добрив Карбамід (8,0 кг/га) і Авангард Р Зернові (2,0 л/га) у комбінації із регулятором росут Брілон, РК (0,8 л/га). Доведено, що обприскування рослин пшениці твердої ярої фунгіцидами у різні фази розвитку сприяло підвищенню рівня урожайності від 0,16 до 0,42 т/га. Урожайність сорту МІП Ксенія у варіантах із захистом від хвороб становила 3,43–3,66 т/га за показника в контролі 3,24 т/га, сорту МІП Магдалена – 3,33–3,59 т/га і 3,17 т/га, сорту МІП Перлина – 3,55–3,70 т/га і 3,30 т/га, відповідно. Найвищий приріст урожайності (0,31–0,38 т/га) отримано при обробці посівів фунгіцидом Фунгісил, к.е., (0,5 л/га) у три фази розвитку. Додаткове обприскування рослин пшениці ярої у фазу цвітіння в даному варіанті ще й інсектицидом Канонір Дуо, к.с., (0,15 л/га) забезпечувало приріст 0,40–0,42 т/га.

2. For the first time, in environment of the Forest-Steppe of Ukraine, the pattern of the influence of different protectants on indicators of initial growth activity of durum spring wheat varieties was established. The effectiveness of the use of protectants for pre-sowing treatment of seeds, which had a positive effect on their sowing quality, increased field germination and viability of plants and ultimately ensured an increase in yield of the studied varieties, was substantiated. It was determined that the use of protectants improved the sowing characteristics of the grown seeds. It was established that application of mineral fertilizers before sowing, as well as fertilizing durum spring wheat at the booting and heading stages with added microfertilizer, positively affected on the yield, sowing qualities and yield properties of the seeds. The effectiveness of the use of fungicides at the IV, VII and IX stages of organogenesis of durum spring wheat, as well as the use of insecticides at the VIII and IX stages, has been proven, which contributed to an increase in yield, the thousand seed weight, the yield of certified seeds and an increase in seed vigor and laboratory germination. The peculiarities of the ratio of part of sum squares for various factors and their interactions on the formation of productivity of durum spring wheat varieties have been determined. The level of correlation between the set of indicators of sowing qualities and yield properties of seeds was established. Significant differences between varieties of durum spring wheat in terms of heat tolerance of seed and morphological types of germs have been revealed. The planting practice for durum

spring wheat seeds in environment of the Forest-Steppe of Ukraine has been improved, which helps to increase the weight of seeds, improve their sowing characteristics and yield properties. It was established that the use of protectants of different effects, namely, Tebuzan Ultra FS, (0.2 l/t); GreenFort Star FS, (1.5 l/t) and Tiatryn, FS, (0.4 l/t) provided an increase in indicators of sowing quality of seeds, such as sprouting seed activity, seed vigor and laboratory germination. Seed treatment with protectants contributed to the growth of field germination and plant survival. Higher field germinating power of seeds was noted in the variety MIP Mahdalena, it was 82.6% in the variant with no treatment and 86.7–87.4% in the variant of treatment. In the variety MIP Kseniia in the control variant the field germination was 80.9 %, and in the case of treatment with protectants it was 84.9–86.4 %, in the variety MIP Perlyna 81.3 and 85.6–86.2 %, respectively. The highest field germination was obtained by treating the seeds of the investigated varieties with the preparation Tiatryn, FS, (0.4 l/t). It was established that the pre-sowing application of N16P16K16 and N32P32K32, as well as fertilizing at the stages of booting and heading with Urea (8.0 kg/ha) and Avanhard R Zernovi (2.0 l/ha) fertilizers had a positive effect on durum spring wheat productivity. Depending on the elements of cropping practice, the yield of the studied durum spring wheat varieties increased by 0.26–0.59 t/ha, compared to the control variant (3.20–3.30 t/ha) without fertilizer application. The highest yield when using fertilizers was provided by the N32P32K32 + (Urea, (8.0 kg/ha) + Avanhard R Zernovi, (2.0 l/ha)) at the IV and VIII stages of organogenesis. The highest increase in the yield of the varieties (0.54–0.59 t/ha) was noted when this background was combined with the growth regulator Brilon SC (0.8 l/ha), which was applied in the stages of booting and heading. It was established that the use of fertilizers and growth regulators contributed to the improvement of the sowing qualities of the obtained seeds, such as sprouting activity, seed vigor and laboratory germination. Higher indicators of sowing qualities of seeds (seed vigor at the level of 93–95%, laboratory germination of 95–96%) were noted in variants with application of Urea (8.0 kg/ha) and Avanhard R Zernovi, (2.0 l/ha) in combination with the growth regulator Brilon, SC, (0.8 l/ha). It has been proven that spraying durum spring wheat plants with fungicides at different stages of development contributed to an increase in the yield level from 0.16 to 0.42 t/ha. The yielding capacity of the variety MIP Kseniia in variants with protection against diseases was 3.43–3.66 t/ha compared to the indicator in control of 3.24 t/ha, for the variety MIP Mahdalena tit was 3.33–3.59 t/ha and 3.17 t/ha, for the variety MIP Perlyna 3.55–3.70 t/ha and 3.30 t/ha, respectively. The highest increase in productivity (0.31–0.38 t/ha) was obtained when crops were treated with the fungicide Funhisyl, EC, (0.5 l/ha) at three stages of development. Additional spraying of spring wheat plants at the flowering stage in this variant with the insecticide Kanonir Duo SC, (0.15 l/ha) provided an increase of 0.40–0.42 t/ha.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Демидов О. А., Олефіренко Б. А. Посівні якості та врожайність пшениці твердої ярої за обробки насіння протруйниками. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2024. Вип. 75 (2). С. 30–41. DOI: 10.32636/01308521.2024-(75)-2-3 (60% авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання статті).
- Олефіренко Б. А., Демидов О. А. Врожайність та посівні якості насіння пшениці твердої ярої залежно від обробки посівів фунгіцидами і інсектицидами. Зернові культури. 2024. Т. 8, № 1. С. 59–66. DOI:

<https://doi.org/10.31867/2523-4544/0312> (70% авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання статті).

- Демидов О. А., Олефіренко Б. А. Урожайність та посівні якості насіння пшениці твердої ярої залежно від фонів живлення і регулятора росту. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2024. Вип. 76(1). С. 48–57. DOI: 10.32636/01308521.2024-(76)-1-5 (60% авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання статті).
- Демидов О. А., Сіроштан А. А., Олефіренко Б. А., Кавунець В. П., Заїма О. А., Дергачов О. Л., Центило Л. В., Лісковський С. Ф., Федоренко М. В., Федоренко І. В., Близнюк Р.М. Насінницька технологія вирощування миронівських сортів пшениці озимої та ярої (методичні рекомендації). Миронівка, 2024. 52 с. (15% авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання розділів 8,3; 8,5; 8,7; 8,8 рекомендацій).
- Демидов О., Олефіренко Б., Близнюк Р., Сіроштан А., Близнюк Б., Федоренко М., Кавунець В., Федоренко І., Мільяр Б. Вплив агротехнічних заходів вирощування на насінневу продуктивність пшениці (методичні рекомендації). Центральне, 2024. 38 с. (25% авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання розділів 4,3; 4,6; 4,8; 7,1; 7,2 рекомендацій).

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: створення принципово нової продукції (матеріалів, технологій тощо) для забезпечення експортного потенціалу та заміщенню імпорту

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U000053, 0121U100433

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демидов Олександр Анатолійович

2. Oleksandr A. Demydov

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, академік, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5715-2908

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., 08853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Володимир Миколайович
2. Volodymyr Tyshchenko

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9885-5298

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 004493014

Місцезнаходження: вулиця Сквороди 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куманська Юлія Олександрівна
2. Yuliia O. Kumanska

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5945-5737

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, буд. 8/1, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гуменюк Олександр Володимирович
2. Oleksandr Humeniuk

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.д., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1147-088X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., 08853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пикало Сергій Володимирович

2. Serhiy Pykalo

Кваліфікація: к. б. н., с.д., 03.00.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3158-3830

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., 08853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кириленко Віра Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кириленко Віра Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Федоренко Марина Вікторівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна